

Sygn. akt II AKa 47/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 maja 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku II Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marcin Kokoszczyński

Sędziowie: SA Anna Makowska - Lange

SA Dorota Rostankowska (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Tomaszewska

przy udziale Prokuratora Prokuratury (...) w G. K. N..

po rozpoznaniu w dniu 11 maja 2023 r.

sprawy

D. F. s. A. ur. (...) w C.

oskarżonego z art. 148 § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego od wyroku Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 9 grudnia 2022 r., sygn. akt **II K 16/22**

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że w pkt VII w miejsce kwoty 1745,80 (tysiąc siedemset czterdzieści pięć 80/100) złotych + 23 % podatku VAT zasądza na rzecz adw. R. S. kwotę 2.280 (dwa tysiące dwieście osiemdziesiąt) złotych brutto tytułem pomocy prawnej udzielonej z urzędu oskarżonemu w postępowaniu przygotowawczym i przed Sądem I instancji oraz kwotę 215,80 (dwieście piętnaście złotych osiemdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów dojazdu na rozprawę przed Sądem I instancji;

utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części;

zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. R. S., Kancelaria Adwokacka w G. (1) kwotę 1200 (jeden tysiąc dwieście złotych) brutto tytułem pomocy prawnej udzielonej z urzędu oskarżonemu w postępowaniu odwoławczym oraz kwotę 211,60 (dwieście jednaście złotych sześćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów dojazdu na rozprawę odwoławczą;

zwalnia oskarżonego od opłaty za postępowanie odwoławcze, a jego wydatkami obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 47/23

Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1.	
CZĘŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Okręgowego w Toruniu z 9 grudnia 2022r. w sprawie II K 16/22

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w części

w całości

#

co do winy

#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	

#	brak zarzutów	
---	---------------	--

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	Zmiana
---	-----------	---	--------

Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
		D. F.	Sąd odwoławczy nie przeprowadzał postępowania dowodowego		
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
	D. F.	Sąd odwoławczy nie przeprowadzał postępowania dowodowego			

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu
	Sąd odwoławczy nie przeprowadzał postępowania dowodowego	Sąd odwoławczy nie przeprowadzał postępowania dowodowego

2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu
	Sąd odwoławczy nie przeprowadzał postępowania dowodowego	Sąd odwoławczy nie przeprowadzał postępowania dowodowego

STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp	Zarzuty	
	obraza przepisów prawa materialnego, w innym wypadku niż kwalifikacja prawna czynu, w następstwie której wyrok nie odpowiada prawu, w postaci błędnego zastosowania przepisów § 4.2 pkt 1 § 4.3 § 17 ust. 2 pkt 5 oraz § 20 i i 17 ust. 1 rozporządzenia Ministra	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny # zasadny # częściowo zasadny

Sprawiedliwości z dnia 3X2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2019 r. poz. 18), a tym samym niewłaściwe niezastosowanie § 11 ust 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22X2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015 poz. 1800), przejawiające się zasądzeniem, pomimo złożenia przez obrońcę w terminie wniosku o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu przed Sądem I instancji, zasądzenia od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy jedynie 1.745,80 zł wraz z należnym podatkiem VAT:

niezasadny
zasadny
częściowo zasadny
niezasadny
zasadny
częściowo zasadny
niezasadny
zasadny
częściowo zasadny
niezasadny

tj. kwoty zdecydowanie niższej niż należna,

nadto w sytuacji gdy § 4 rozporządzenia w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu został wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23.IV.2020 r. w sprawie o sygn. akt SK 66/19, uznany za sprzeczny z konstytucyjną podtrzymany również za zasadny wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 15.XII.2020 r. w sprawie o sygn. akt I CSK 438/20, z uwagi na wymienioną zasadę ochrony praw majątkowych, gdyż w sposób nieproporcjonalny zawęży kryteria ustawowe warunkujące uzyskanie wynagrodzenia, tym samym pogarsza sytuację adwokatów świadczących pomoc prawną z urzędu,

wreszcie w sytuacji gdy stawka minimalna była nieadekwatna do nakładu czasu i pracy

potrzebnego na prowadzenie sprawy (brak choćby zasądzenia 150 % stawki minimalnej za postępowanie przygotowawcze i sądowe), nie uwzględnia również kosztów dwukrotnej delegacji do SO Toruń z G. na rozprawy,

zatem prawidłowo Sąd winien był zasądzić na rzecz obrońcy zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu w łącznej w wys. 2.627,80 zł za pomoc prawną udzieloną oskarżonemu w postępowaniu przygotowawczym oraz przed Sądem I instancji.

obraza przepisów prawa procesowego, mających wpływ na jego treść w postaci art. 410 KPK w zw. z art. 7 KPK i 4 KPK, poprzez dowolną a nie swobodną ocenę materiału dowodowego przeprowadzonego w toku postępowania, w szczególności zeznań/wyjaśnień A. G., W. P., P. B. i samego oskarżonego, bez rozważenia okoliczności faktycznych przemawiających na korzyść oskarżonego, jak choćby przyczynienia się pokrzywdzonego do powstałego zdarzenia, czy też zaniechania przez oskarżonego jakichkolwiek czynności, bezpośrednio zmierzających by do śmierci pokrzywdzonego, np. użycia siekiery wobec pokrzywdzonego, mimo potencjalnej możliwości, w efekcie czego błędnie ustalił Sąd postać zamiaru oskarżonego, nie uwzględnił również szeregu okoliczności łagodzących co przywołanych przez w/w osoby co skutkowało przyjęciem błędnej i skrajnie krytycznej prognozy kryminologiczno-społecznej oraz wymierzeniem zbyt surowej kary,

błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę

zaskarżonego orzeczenia, mający wpływ na jego treść, poprzez błędne przyjęcie, przy prawidłowo ustalonym stanie faktycznym, postaci zamiaru, tj. że oskarżony popełnił przestępstwo zabójstwa (art. 148 § 1KK) a nie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu ze skutkiem śmiertelnym (art. 156 § 1 pkt 2 i § 3 KK), w sytuacji gdy:

Oskarżony poprzestał na zadawaniu pokrzywdzonemu ciosów i kopniaków,

Oskarżony nie dusił E., nie skręcił mu karku - co bez cienia wątpliwości doprowadziłoby do natychmiastowego zgonu,

Oskarżony nie użył, mimo że miał ku temu potencjalną możliwość, siekiery której użycie - doprowadziłoby do natychmiastowego zgonu ofiary,

Oskarżony nie zważał na prośby o zaniechanie bicia, przykładowo B. nie była w stanie odciągnąć go od zadawania ciosów E., zaś w podeszłym wieku i niewątpliwie słabszy fizycznie P. bez żadnych problemów odebrał oskarżonemu siekiere i odstawił na miejsce, do którego wszyscy obecni mieli swobodny dostęp,

Oskarżony po zdarzeniu nie sprawdzał czy faktycznie uśmiercił E., uznając że go pobił a nie zabił, w szczególności że zgodnie ze słusznymi ustaleniami Sądu, pokrzywdzony zmarł wiele godzin po zdarzeniu,

Oskarżony dopiero następnego dnia a nie już bezpośrednio po zdarzeniu usuwał zwłoki, sprzątał miejsce zdarzenia, zaś bezpośrednio po pobiciu E. poszedł spać.

w efekcie braku dowodów że oskarżony działał, choćby w zamiarze ewentualnym, pozbawienia pokrzywdzonego życia,

rażąca niewspółmierność orzeczonej kary łącznej 25 lat pozbawienia wolności poprzez całkowite pominięcie przez Sąd okoliczności łagodzących takich jak:

jego stabilnej sytuacji osobistej i zawodowej, w szczególności wsparcia narzeczonej P. B., stałego zatrudnienia przed osadzeniem w oparciu o umowę o pracę na czas nieokreślony w (...) Sp. z o. o. z siedzibą w G.

provokacyjnego działania i przyczynienia się pokrzywdzonego do zdarzenia - podrywającego P. B. w obecności oskarżonego w stanie upojenia alkoholowego i odurzenia środkami narkotycznymi,

w szczególności w kontekście wcześniejszych, podobnych zachowań pokrzywdzonego i skierowania do niego co najmniej 2 ostrzeżeń przez oskarżonego aby ich zaprzestał,

pokrzywdzony od dłuższego czasu znał oskarżonego, mógł przewidzieć konsekwencje dalszego podrywania narzeczonej oskarżonego, sam w przeszłości przemocowo zachowywał się względem swoich rodziców-co skutkowało wyrzuceniem go z ich mieszkania,

5. popełnienia czynu w trybie nagłym,

6. przyznania się oskarżonego do winy już na etapie postępowania przygotowawczego do ciężkiego uszczerbku na zdrowiu ze skutkiem śmiertelnym i złożenia przez niego szczegółowych wyjaśnień odnośnie

popelnionego czynu, w tym o okolicznościach wcześniej organom ścigania nieznanymi,

wyrażania przez oskarżonego skruchy i żalu za popelniony czyn,

świadomości oskarżonego o swojej osobowości nieprawidłowej, oraz uzależnieniach i złożonej przez niego deklaracji podjęcia terapii antyprzemocowej i od uzależnień,

które to elementy podmiotowo - przedmiotowe przemawiały za uznaniem, iż wina i stopień społecznej szkodliwości czynu nie były tak znaczne jak przyjął to Sąd, co finalnie skutkowało orzeczeniem kary niewspółmiernie surowej o charakterze eliminacyjnym.

niesłuszne zastosowanie wobec oskarżonego podstawie art. 46 § 1 KK, w zbyt szerokim zakresie świadczenia kompensacyjnego tytułem zadośćuczynienia od oskarżonego na rzecz każdego z rodziców pokrzywdzonego kwot po 50.000,00 zł,

tj. kwot niemożliwych do zaspokojenia przez oskarżonego, uwzględniając jego możliwości majątkowe i zarobkowe,

nadto w sytuacji gdy rodzice nie byli mocno związani emocjonalnie z pokrzywdzonym - ojciec pokrzywdzonego w trakcie zeznań potępił jego hulaszczy tryb życia, nadużywanie przez niego alkoholu, w tym stosowanie pod jego wpływem siły fizycznej wobec domowników, co w efekcie doprowadziło do jego wyprowadzenia się z domu rodzinnego i zamieszkania w przyczepie kempingowej na działkach, matka zaś z uwagi na powyższe nie utrzymywała zbyt

	<p>częstych relacji z synem, nie znała bądź wypierała w trakcie zeznań okoliczności dla niego niekorzystne jak choćby używanie przez niego środków narkotycznych czy nadużywanie alkoholu,</p> <p>wobec czego zasadnym było zasądzenie kwoty 10.000,00 zł na rzecz każdego z rodziców pokrzywdzonego.</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutów za zasadne, częściowo zasadne albo niezasadne</p>		
<p>Ad. I. Zarzut jest częściowo trafny. W świetle bowiem aktualnego orzecznictwa Sądu Najwyższego, brak jest podstaw do różnicowania wynagrodzenia wypłacanego obrońcom w zależności od tego czy są ustanowieni z wyboru, czy zostali wyznaczeni z urzędu. Jak wynika natomiast z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia, Sąd Okręgowy jako podstawę zasądzenia obrońcy kosztów sprawowania obrony z urzędu zastosował jedynie Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (str.28 uzasadnienia wyroku). Tymczasem należało również odwołać się do § 11 ust. 5, § 15 ust. 3 pkt. 4 i § 17 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.</p> <p>Rację ma również skarżący zarzucając Sądowi Okręgowemu nieorzeczenie o zwrocie wydatków poniesionych przez obrońcę oskarżonego w postępowaniu przed Sądem I instancji. Zgodnie bowiem</p>		

z treścią § 2 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu koszty te obejmują również niezbędne i udokumentowane wydatki adwokata ustanowionego z urzędu. obrońca złożył w tym przedmiocie wniosek (k.732 akt sprawy).

Sąd Apelacyjny nie podziela natomiast poglądu skarżącego, że w realiach rozpoznawanej sprawy istniały podstawy do zasądzenia na rzecz obrońcy wynagrodzenia podwyższonej stawce, tj. 150 % stawki minimalnej. W uzasadnieniu tego zarzutu skarżący wskazał na znaczny wkład czasu i pracy adwokata w żaden sposób nie rozwijając tego argumentu (str.5 apelacji). Sąd Apelacyjny natomiast, po analizie akt sprawy, nie dostrzega podstaw do uznania, że zaangażowanie obrońcy oskarżonego przewyższało to, jakie wymagane jest od każdego obrońcy sprawującego swe czynności procesowe. Brak szczegółowej argumentacji skarżącego zwalnia Sąd Apelacyjny od dalszych rozważań w tym zakresie.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w pkt VII w ten sposób, że w miejsce kwoty 1745.80 zł. + 23% podatku VAT zasądził na rzecz adw. R. S. kwotę 2.280 zł. brutto tytułem pomocy prawnej udzielonej w urzędzie oskarżonemu w postępowaniu przygotowawczym i przed Sądem I instancji oraz kwotę 215,80 zł. tytułem zwrotu kosztów dojazdu na rozprawę przed Sądem I instancji.

Ad. II. Zarzut nie jest zasadny.

Skarżący nie zdołał skutecznie wykazać aby Sąd I instancji naruszył dyrektywy art.4 kpk. Na wstępie wskazać należy, że wyrażona w tym przepisie zasada obiektywizmu, zwana też zasadą bezstronności, stanowi rozwinięcie normy zawartej w art.45 Konstytucji RP, gwarantującej prawo m.in. do rozpoznania sprawy przez bezstronny sąd oraz zobowiązania przyjętego przez Polskę w art.6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Ową bezstronność należy postrzegać jako stan, w którym sędzia w trakcie toczącej się przed sądem sprawy traktuje wszystkich uczestników postępowania równorzędnie (bezstronność subiektywna) oraz jako niezależność sędziego polegająca na tym, że - jak stanowi art.178 ust.1 i 3 Konstytucji RP - działa on wyłącznie na podstawie prawa, zgodnie ze swoim sumieniem i wewnętrznym przekonaniem (bezstronność obiektywna). Powołanie się na naruszenie art.4 kpk nie może zatem stanowić samodzielnego zarzutu apelacyjnego, lecz musi być poparte wskazaniem naruszenia przepisów gwarantujących przestrzeganie tej zasady. Zgodnie z poglądem zaprezentowanym przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z 3 października 2011r. w sprawie V KK 112/11: „Przepis art. 4 k.p.k. stanowiący o jednej z generalnych zasad procesu karnego - o zasadzie obiektywizmu, nie może być samoistną podstawą zarzutów odwoławczych. Jest on wszak kierowany do organów prowadzących postępowanie karne i nakłada na nich obowiązek badać oraz uwzględniać okoliczności

przemawiające zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego. Realizacji tej zasady przez te organy służą konkretne przepisy ustawy karnej procesowej. Chcąc zarzucić tym organom nieprzestrzeganie tej zasady procesowej, należy w środку odwoławczym te przepisy powołać, jako przez nich nie respektowane. Brak tego rodzaju odniesień czyni zarzut obrazy tylko art. 4 k.p.k. bezzasadnym”. Identyczne stanowisko konsekwentnie prezentowane jest w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych oraz literaturze (patrz: postanowienia Sądu Najwyższego: z 21 listopada 2012r., IV KK 244/12; z 20 listopada 2012r., V KK 92/12; z 3 kwietnia 2012r. V KK 338/11; wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 26 czerwca 2013r. II AKa 181/13; B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki (red.), Kodeks postępowania karnego – komentarz, Warszawa 2013r., Tom I, s. 45; T. Grzegorzczak, Kodeks postępowania karnego – komentarz, Warszawa 2014r., Tom I, s. 60; P. Hofmański, E. Sadzik, K. Zgryzek, Kodeks postępowania karnego – komentarz, Warszawa 2011r., Tom I, s. 58). Nie jest naruszeniem art.4 kpk stan będący rezultatem przeprowadzonego przez Sąd I instancji procesu dowodzenia, w wyniku którego dokonano selekcji zgromadzonego materiału dowodowego i oparto ustalenia faktyczne o dowody niekorzystne dla strony niezadowolonej z takiego stanu rzeczy. W przypadku zaistnienia przeciwstawnych dowodów, kreujących odmienne, czy wzajemnie wykluczające się stany faktyczne Sąd nie jest wszak zobligowany do wyboru tej wersji, która jest korzystniejsza dla oskarżonego, a tego w

istocie domagał się autor apelacji, prowadząc w zakresie omawianego zarzutu polemikę ze stanowiskiem Sądu I instancji. Jest to błędne rozumienie zasady określonej w art.4 kpk. Oznaczałoby to bowiem hołdowanie niedopuszczalnej w polskiej procedurze zasadzie legalnej oceny dowodów, zaś wymiar sprawiedliwości byłby ubogi, skoro opierałby się jedynie na zapewnieniach osoby nie przyznającej się do popełnienia zarzucanego mu czynu, a ignorował treść pozostałych przeprowadzonych w sprawie dowodów, logikę rozumowania na nich opartego i racjonalność wyciągniętych wniosków. Dlatego właśnie ustrojową prerogatywą sądów jest możliwość ustalania w granicach swobody ocen prawdy materialnej będącej pierwszorzędnym celem procesu karnego (art.2 § 2 kpk). Swobodna ocena dowodów ograniczona jest zaś jedynie powinnością przedstawienia w uzasadnieniu zaskarżonego rozstrzygnięcia rozumowania, które doprowadziło skład orzekający do dokonanego wyboru. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy temu zadaniu w pełni sprostał. W sporządzonym dokumencie sprawozdawczym szczegółowo przedstawił, jakim dowodom, w jakim zakresie i z jakich względów dał wiarę, bądź też wiarygodności tej odmówił. Analizując zarzut autora apelacji przez pryzmat powyżej przedstawionych uwag Sąd Apelacyjny – po zapoznaniu się z przebiegiem procesu oraz dokumentem sprawozdawczym sporządzonym przez Sąd Okręgowy - nie stwierdził, aby organ ten sprzeniewierzył się zasadzie obiektywizmu, to jest aby naruszył

przepisy mające zapewnić jej realizację.

Nie doszło również – wbrew twierdzeniom skarżącego – do obrazy art.410 kpk. Wskazać należy, że obowiązek wynikający z treści przepisu art.410 kpk związany jest z tym, że sąd rozstrzyga w sprawie, przyjmując za podstawę swej decyzji całokształt okoliczności, ale tylko tych, które zostały ujawnione w toku rozprawy głównej, nawet jeżeli nie będą one stanowiły podstawy ustaleń faktycznych (por.: postanowienia Sądu Najwyższego z: 5 maja 2006r. w sprawie III KK 351/05, 8 marca 2006r. w sprawie III KK 246/05; wyrok Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2006r. w sprawie IV KK 454/05). Przepis ten określa zatem podstawę dowodową wyroku. Ujawnienie okoliczności następuje zaś w drodze przeprowadzenia dowodów. Całokształt okoliczności, jako podstawa wyroku, oznacza więc, że orzekający sąd rozstrzygając w sprawie rozważyć musi wszystkie okoliczności, jakie zostały ujawnione, zgodnie z prawem procesowym, w toku rozprawy, ocenić je zgodnie z wymogami określonymi w art.7 kpk, czyli wskazać którym dowodom daje wiarę, a którym waloru wiarygodności odmawia, a następnie dokonać ustaleń dotyczących okoliczności istotnych w sprawie, wynikających z dowodów uznanych przez siebie za wiarygodne (por. wyrok Sądu Najwyższego z 26 sierpnia 1998 r. w sprawie IV KKN 324/98). Oczywiście jest, że ustalenia faktyczne czyni w oparciu o dowody uznane za wiarygodne.

Aprobaty Sąd odwoławczego nie zyskał również zarzut obrazy art.7 kpk. Sąd I instancji ma ustawowo

zagwarantowaną swobodę w ocenie przeprowadzonych dowodów i ocena ta podlega ochronie przewidzianej we wskazanym przepisie dopóty, dopóki nie zostanie wykazana jej błędność. Jak słusznie przyjmuje się w orzecznictwie, przekonanie sądu o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych pozostaje pod ochroną art.7 kpk wtedy, gdy: jest poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu okoliczności sprawy (art.410 kpk) i to w sposób podyktowany obowiązkiem dochodzenia prawdy(art.2 § 2 kpk); stanowi wynik rozważenia wszystkich tych okoliczności, przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego (art.4 kpk); jest wyczerpująco i logicznie - z uwzględnieniem wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego - argumentowane w uzasadnieniu wyroku (art.424 § 1 pkt 1 kpk); (por.m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 24 lutego 2011r. w sprawie III KK 382/2010r., z 7 lipca 2010r. w sprawie II KK 147/2010, z 13 czerwca 2007r. w sprawie V KK 5/2007, z 25 września 2002r. w sprawie II KKN 79/2000 oraz wyroki Sądu Najwyższego z: 22 lutego 1996r. w sprawie II KRN 199/95, 9 listopada 1990r. w sprawie WRN 149/90). Sąd odwoławczy rozpoznający apelację dokonuje natomiast kontroli swobodnej oceny dowodów dokonanej przez Sąd I instancji (porównaj: T. Grzegorzcyk, J. Tylman, Polskie postępowanie karne, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2003 r., s. 90 - 94; S. Waltoś, Proces karny - zarys systemu, Wydawnictwo Prawnicze Lexis Nexis, Warszawa 2003r., s. 255 - 259).

Skutku oczekiwanego przez skarżącego nie może przynieść odwoływanie się do dowodów sprzecznych z uznanymi za wiarygodne, w szczególności wyjaśnień oskarżonego w zakresie zamiaru jakim kierował się w inkryminowanym czasie. Podkreślenia na wstępie wymaga, że ustalając stan faktyczny Sąd nie ma obowiązku opierania się na dowodach korzystnych dla oskarżonego (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z 21 grudnia 2020r. w sprawie V KS 31/20). Sąd ma obowiązek dokonać oceny wszystkich dowodów istotnych dla rozstrzygnięcia, ustalenia faktyczne oprzeć na dowodach uznanych za wiarygodne (podobnie Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z 25 listopada 2019r. w sprawie II AKa 264/18). Skarżący natomiast winien wykazać jakich konkretnych uchybień w świetle wskazań wiedzy, doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania dopuścił się sąd w dokonanej ocenie materiału dowodowego, a nie tylko ograniczenia się do własnej oceny tego materiału (tak: wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 27 października 2021r. w sprawie II AKa 149/21; postanowienia Sądu Najwyższego z: 8 września 2022r. w sprawie II KK 196/22, 27 maja 2021r. w sprawie V KK 189/21, 24 lutego 2021r. w sprawie II KK 172/20).

W omawianym zarzucie skarżący wskazał m.in. na wyjaśnienia D. F., A. G., W. P. i zeznania świadka P. B. wyrażając pogląd, że zostały one przez Sąd I instancji ocenione w sposób dowolny nie wskazując jednocześnie w czym owa rzekoma dowolność miałyby się wyrażać. Zwalnia to Sąd odwoławczy od

dalszych rozważań w tym zakresie, gdyż nie na nim spoczywa ciężar wykazania, że dokonana przez Sąd I instancji ocena dowodów jest dowolna, a na skarżącym, który podnosi taki zarzut.

Nie ma racji skarżący twierdząc, że jedynie w oparciu o wskazane wyżej dowody możliwe było dokonanie ustaleń faktycznych, gdyż tylko te osoby były bezpośrednio na miejscu zdarzenia. Lektura uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia (str.2-9) wskazuje bowiem, że nie tylko one były podstawą czynienia ustaleń faktycznych przez Sąd Okręgowy. I było to postąpienie słuszne, gdyż rekonstrukcja stanu faktycznego nie odbywa się jedynie w oparciu o dowody bezpośrednie. Podnosząc zarzut dowolnej oceny zeznań wskazanego wyżej świadka oraz wyjaśnień oskarżonych skarżący popada w wewnętrzną sprzeczność, gdyż na str.7 apelacji wyraził pogląd, że w znakomitej większości Sąd I instancji właściwie ustalił przebieg inkryminowanych zdarzeń. Skarżący nie zgadza się natomiast ze stanowiskiem Sądu Okręgowego, który przypisał oskarżonemu D. F. działanie w zamiarze spowodowania śmierci pokrzywdzonego. Sąd Apelacyjny w całej rozciągłości aprobuje pogląd Sądu I instancji uznając zatem zarzut w tym zakresie za niezasadny.

Sąd II instancji podziela przedstawione przez skarżącego (str.8 apelacji) poglądy Sądu Najwyższego, sądów powszechnych i komentatorów dotyczące warunków do przyjęcia, że sprawcy można przypisać zamiar zabójstwa. Nie mogą one jednak skutkować wzruszeniem zaskarżonego orzeczenia, gdyż nie mają przełożenia na

realia rozpoznawanej sprawy. W szczególności te, które odnoszą się do użycia przez sprawcę noża czy duszenie. W sprawie będącej przedmiotem kontroli instancyjnej oskarżony D. F. bowiem dokonał zabójstwa A. E. uderzając go pięściami w głowę w okolice twarzy, kopiąc i skacząc po jego klatce piersiowej oraz głowie. Swego rodzaju niedomówieniem, ale mającym istotny wpływ na prawno-karną ocenę zachowania oskarżonego D. F. w inkryminowanym czasie, jest stwierdzenie skarżącego, że „Oskarżony poprzestał na zadawaniu pokrzywdzonemu ciosów i kopniaków” (pkt 1, str.3 i 7 apelacji). Skarżącemu kwestionującemu zamiar oskarżonego umknęły bowiem inne istotne okoliczności, a mianowicie:

- miejsce zadawania owych ciosów i kopniaków (twarz i inne części głowy oraz klatka piersiowa),

- skakanie oskarżonego po głowie i klatce piersiowej pokrzywdzonego,

- siłę zadawanych ciosów, kopnięć i skoków uznanej za znaczną i średnią,

- ilość zadanych ciosów (co najmniej 15 ciosów w głowę, w tym 2 kopnięcia w głowę obutą stopą – 2 rany tłuczone, 6 ciosów w okolice tułowia, 11 ciosów w okolice kończyn dolnych i górnych),

- obrażenia doznane przez pokrzywdzonego (m.in. krwawienia podtwardówkowe, podpajęczynówkowe, dokomorowe do mózgu, obrzęk mózgu, rozległe złamania żeber z uszkodzeniem opłucnej, mięszu płuc) skutkujące śmiercią pokrzywdzonego na skutek pourazowego uszkodzenia

centralnego układu nerwowego przy współistniejącej ostrej niewydolności oddechowej na podłożu rozległego uszkodzenia rusztowania klatki piersiowej,

- stan upojenia alkoholowego w jakim znajdował się pokrzywdzony co uniemożliwiało mu podjęcie jakichkolwiek działań obronnych.

Wskazać również należy, co pomija ale czego nie kwestionuje skarżący, że atakując pokrzywdzonego oskarżony kierował go niego słowa „zdychaj”, „bo cię zabiję”, co oczywiście samo w sobie nie może doprowadzić do uznania, że oskarżony działał w zamiarze zabójstwa, ale w połączeniu z okolicznościami wyżej wskazanymi w pełni takie ustalenie uzasadniają.

Sąd Apelacyjny podobnie jak Sąd Okręgowy (str.4, 13, 20 uzasadnienia wyroku) dostrzega podkreślaną przez skarżącego okoliczność (pkt 3 i 4, str.3 i 7 apelacji), że oskarżony nie użył wobec pokrzywdzonego siekiery, którą w pewnym momencie miał w ręku. W realiach rozpoznawanej sprawy nie implikuje to jednak uznania, że przypisanie mu działania z bezpośrednim zamiarem zabójstwa jest nieuzasadnione. Nie jest bowiem tak, że sprawca zabójstwa musi użyć każdego będącego w jego zasięgu narzędzia czy sposobu aby można było przypisać mu zamiar popełnienia zbrodni z art.148 § 1 kk. Wobec powyższego skutku oczekiwanego przez skarżącego nie może również przynieść odwoływanie się do tego, że oskarżony nie dusił pokrzywdzonego, nie skreślił mu karku (pkt 2, str.3 i 7 apelacji) i w ten sposób nie doprowadził do jego śmierci. Idąc tokiem

rozumowania skarżącego należałoby bowiem również rozważyć dlaczego nie utopił (w mieszkaniu gdzie biesiadowali uczestnicy libacji była doprowadzona bieżąca woda – dokumentacja fotograficzna – k.69 akt sprawy), nie podpalił (w przypuszczeniu graniczącym z pewnością można uznać, że w mieszkaniu znajdowało się źródło ognia) lub nie użył noża (znajdowały się w mieszkaniu – dokumentacja fotograficzna – k.69 akt sprawy), skoro – jak ustalił Sąd Okręgowy (str.3 uzasadnienia wyroku) – jego atak na pokrzywdzonego był rozciągnięty w czasie. Na pierwszy rzut oka widać, że byłoby to rozumowanie absurdalne.

Całkowicie chybioną jest argumentacja wskazująca na rzekomy powód dla którego oskarżony nie sprawdzał czy faktycznie uśmiercił A. E., tj. uznanie, że go pobił a nie zabił (pkt 5, str. 3 i 7 apelacji). Jest ona bowiem całkowicie dowolna; skarżący nie wskazał na czym opiera tezę, że taka była motywacja bierności oskarżonego w omawianej kwestii. Nie jest również tak jak twierdzi skarżący w tej części apelacji, że pokrzywdzony zmarł wiele godzin po zdarzeniu. Jak wynika bowiem z ustaleń Sądu Okręgowego, bicie pokrzywdzonego zakończyło się między godziną 23 a 24 w dniu 3 września 2021r., a już około godz. 2 w dniu 4 września 2021r. świadek W. P. ustalił, że pokrzywdzony nie żyje (str.4 apelacji). O upływie kilkunastu godzin (od 10 do 12) mówiła wprawdzie biegła z zakresu medycyny sądowej ale to w kontekście przemieszczania ciała pokrzywdzonego (str.7 uzasadnienia wyroku). Podobnie dowolny jest pogląd skarżącego (pkt 6, str. 3

i 7 apelacji), że czas usunięcia zwłok (następnego dnia, nie zaś bezpośrednio po zdarzeniu) ma świadczyć o braku po stronie oskarżonego zamiaru zabójstwa pokrzywdzonego. Nie bez znaczenia dla oceny tego zachowania oskarżonego jest fakt znajdowania się w tym czasie pod wpływem alkoholu i środków odurzających. Oskarżony bez żadnej refleksji, będąc pod znacznym wpływem alkoholu (spożywał alkohol od wczesnych godzin porannych krytycznego dnia oraz po zażyciu środków narkotycznych) – str.2 uzasadnienia wyroku skatował pokrzywdzonego. Biorąc pod uwagę stan w jakim wówczas znajdował się oraz późną porę (między godz. 23 a 24 – str.4 uzasadnienia wyroku) nie dziwi Sądu Apelacyjnego, że udał się na spoczynek.

W ocenie Sądu II instancji podnoszone przez skarżącego nie zważanie na prośby pozostałych uczestników spotkania, w szczególności świadka P. B. (pkt 4, str. 3 i 7 apelacji), wobec której zachowanie pokrzywdzonego było powodem inkryminowanego zachowania oskarżonego, nie jest argumentacją korzystną dla oskarżonego. Świadczy bowiem o jego determinacji w dążeniu do obranego celu jakim było – zgodnie z trafnymi ustaleniami Sądu Okręgowego – zabójstwo pokrzywdzonego.

Ad. III. Wobec stwierdzenia, że Sąd Okręgowy dokonał swobodnej, zgodnej z dyrektywami określonymi w art.7 kpk oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, brak jest podstaw do uznania, że doszło do błędów w ustaleniach faktycznych. Zarzut błędu w ustaleniach faktycznych może zostać skutecznie podniesiony

wyłącznie wówczas, gdy zasadność ocen i wniosków wyprowadzonych przez Sąd I instancji z okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego nie odpowiada zasadom logicznego rozumowania oraz wskazaniom wiedzy i doświadczenia życiowego, bądź jest rezultatem oceny obciążonej nieuprawnioną dowolnością. Zarzut taki nie może się sprowadzać do zwykłej polemiki z ustaleniami Sądu I instancji, lecz musi dowodzić, jakich konkretnych uchybień w zakresie wymienionych zasad dopuścił się Sąd w ocenie zebranego materiału dowodowego. Możliwość zaś przeciwstawienia ustaleniom Sądu orzekającego odmiennego poglądu nie może prowadzić do wniosku o dokonaniu przez Sąd błędów w ustaleniach faktycznych (por. wyroki: Sądu Apelacyjnego w Lublinie z: 27 lipca 2021r. w sprawie II AKa 109/21, z 30 grudnia 2019r. w sprawie II AKa 55/19; wyrok sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 22 kwietnia 2021r. w sprawie II AKa 29/21; postanowienie Sądu Najwyższego z 9 kwietnia 2008r. w sprawie V KK 301/07; wyroki Sądu Najwyższego z: 10 maja 2005r. w sprawie WA 10/05, 20 lutego 1975r. OSNPG 1975/9/84, 22 stycznia 1975r., OSNKW 1976/2/64). Skarżący w wywiedzionej apelacji nie zdołał wykazać aby dokonana przez Sąd Okręgowy ocena dowodów i poczynione na jej podstawie ustalenia faktyczne, w szczególności w zakresie zamiaru (zabójstwo z zamiarem bezpośrednim, nagłym) z jakim działał oskarżony D. F. były błędne.

Ad. IV. Zarzut nie jest trafny. Za niezasadny uznać bowiem należy zarówno zarzut błędnych ustaleń faktycznych skutkujący wymierzeniem oskarżonemu D. F.

kary 25 lat pozbawienia wolności, jak i rażącej niewspółmierności tej kary.

Jak wyżej wskazano, wbrew twierdzeniom skarżącego, Sąd Okręgowy trafnie ustalił, że oskarżony dopuścił się zbrodni zabójstwa, nie zaś ciężkiego uszczerbku na zdrowiu pokrzywdzonego skutkującego jego śmiercią. Całkowicie chybionym jest odwoływanie się w tym miejscu do zasady in dubio pro reo (str.9 apelacji) wskazując na występujące w sprawie – zdaniem skarżącego – wątpliwości co do strony podmiotowej czynu. Wprawdzie skarżący nie podniósł wprost zarzutu obrazy art.5 § 2 kpk ale odwołał się do określonej w tym przepisie zasady in dubio pro reo. Podkreślenia zatem w tym miejscu wymaga, że unormowana w tym przepisie zasada in dubio pro reo nie może stwarzać pretekstu do uproszczonego traktowania wątpliwości. Jak bowiem wyraźnie wynika z jego brzmienia, reguła ta ma zastosowanie dopiero wtedy, gdy mimo wszelkich starań organu prowadzącego postępowanie nie da się usunąć występujących wątpliwości. Jest to więc swoista „ostateczność” – „dyrektywa ostatecznego wyjścia”. Wszelka wątpliwość w zakresie ustaleń faktycznych powinna być wyjaśniona i usunięta przez wszechstronną inicjatywę dowodową organu procesowego i gruntowną analizę całego dostępnego materiału dowodowego. Dopiero wtedy, gdy po wykorzystaniu wszelkich istniejących możliwości wątpliwość nie zostanie usunięta, należy ją wytłumaczyć w sposób korzystny dla oskarżonego. Należy również podkreślić, że wątpliwości, o

jakich mowa w art.5 § 2 kpk to wątpliwości Sądu, nie zaś strony procesowej wyrażającej odmienny pogląd w przedmiocie oceny całokształtu ujawnionego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności oceny wiarygodności dowodów stanowiących podstawę ustaleń faktycznych. Nie można zatem zasadnie stawiać zarzutu obrazy przepisu art.5 § 2 kpk podnosząc wątpliwości strony, a konkretnie obrońcy oskarżonego co do treści ustaleń faktycznych, bowiem dla oceny czy w sprawie doszło do naruszenia zasady in dubio pro reo istotne jest jedynie to czy sąd powziął wątpliwości co do treści ustaleń faktycznych i wobec braku możliwości ich usunięcia rozstrzygnął je na niekorzyść oskarżonego (patrz: wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 15 lipca 2010r. w sprawie II AKa 183/10). W przedmiotowej sprawie Sąd Okręgowy poczynił ustalenia faktyczne w sposób niewątpliwy, po dokonanej w sposób swobodny, zgodny z dyrektywami zawartymi w przepisach art.7 kpk i art.410 kpk ocenie całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie. Podkreślenia również wymaga, że zasada in dubio pro reo nie nakazuje sądowi orzekającemu czynienia ustaleń w oparciu o dowody najbardziej korzystne dla oskarżonego. Sąd Okręgowy wnikliwie i w pełni przekonująco wskazał w czym upatruje podstaw do przypisania oskarżonemu zbrodni zabójstwa (str.17-21 uzasadnienia wyroku), a sprzeczne z nim stanowisko skarżącego nie zdołało skutecznie zakwestionować argumentacji Sądu I instancji.

Potwierdzenie w zgromadzonych dowodach ma również krytyczna

ocena prognozy kryminologiczno – społecznej oskarżonego D. F.. Przed odniesieniem się do szczegółów zarzutu rażącej niewspółmierności kary Sąd Apelacyjny poczyni rozważania natury ogólnej związane z tym zarzutem.

Kara to środek przymusu państwowego wyrażający potępienie zarówno popełnionego czynu, jak i jego sprawcy, stosowany przez Sąd, a więc organ państwowy o konstytucyjnie zagwarantowanej niezawisłości, w regulowanym przez prawo karne postępowaniu, w którym zapewnione są prawa osoby postawionej w stan oskarżenia (w tym możliwość obrony) i zapewniona jest bezstronność rozstrzygnięć (*nulla poena sine iudicio*). Wyrazem aktualnej filozofii karania jest systematyka obecnie obowiązującego Kodeksu karnego, a jej istotę w największym skrócie ująć można następująco: „traktuj karę jako środek ostateczny (*ultima ratio*) i bacz, aby jej dolegliwość nie przekraczała stopnia winy, a po surowszy środek represji karnej sięgaj tylko wtedy, gdy za pomocą łagodniejszego nie da się osiągnąć w stosunku do sprawcy przestępstwa zapobiegawczych i wychowawczych celów kary bądź zadośćuczynić należycie potrzebom w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa” (patrz: wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 5 lipca 2019r. w sprawie II AKa 178/19).

Sąd I instancji ma ustawowo zagwarantowaną swobodę w ferowaniu wyroku, w tym kształtowaniu wymiaru kary. Rolą zaś Sądu odwoławczego w tym zakresie jest kontrola, czy granice swobodnego uznania sędziowskiego, stanowiącego zasadę sądowego wymiaru kary nie zostały

przekroczone w rozmiarach nie dających się zaakceptować (tak też: Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z 9 grudnia 2021r. w sprawie II AKa 260/21; Sąd Najwyższy w wyroku z 15 grudnia 2020r. w sprawie V KK 676/19). Ustawa traktuje bowiem jako podstawę odwoławczą tylko taką niewspółmierność kary, która ma charakter rażący (art.438 pkt.4 kpk), a która zachodzić może tylko wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można byłoby przyjąć, że zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez Sąd I instancji, a karą, jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej w następstwie prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary. Na gruncie art.438 pkt 4 kpk nie chodzi bowiem o każdą ewentualną różnicę w ocenach co do wymiaru kary, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, że karę dotychczasową nazwać można byłoby – również w potocznym znaczeniu tego słowa – „rażąco niewspółmierną”, to jest niewspółmierną w stopniu – jak wyżej wskazano - nie dającym się wręcz zaakceptować. Innymi słowy zarzut rażącej niewspółmierności kary, jako zarzut z kategorii ocen można zasadnie podnieść tylko wówczas, gdy orzeczona kara, jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, to jednak nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy – a więc, gdy jest w społecznym odczuciu karą niesprawiedliwą (patrz: wyrok Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2009r. w sprawie WA 19/09). Przepis art.53

kk określa cztery ogólne dyrektywy wymiaru kary.

Pierwszą z nich jest dyrektywa winy - Sąd przy wymiarze kary zobowiązany jest baczyć, aby jej dolegliwość „nie przekraczała stopnia winy”. Stopień winy wyznacza górną granicę dolegliwości związanej z wymierzeniem kary. Nie można, zatem orzec kary, której dolegliwość przekraczałaby stopień winy, chociażby za takim orzeczeniem przemawiały inne dyrektywy, np. prewencji ogólnej czy indywidualnej. Wina pełni w tym ujęciu, funkcję limitującą - wyznaczając górną granicę konkretnej kary.

Kolejną dyrektywą sądowego wymiaru kary wymienioną w art.53 § 1 kk jest uwzględnienie stopnia społecznej szkodliwości czynu. Na ocenę zaś stopnia społecznej szkodliwości wpływają okoliczności wymienione w art.115 § 2 kk i są to okoliczności przedmiotowe (do nich należą: rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiar grożącej lub wyrządzonej szkody, sposób i okoliczności działania, waga naruszonych obowiązków) oraz podmiotowe (tj. postać zamiaru, motywacja), jednakże wszystkie związane są z czynem sprawcy. Motywacja i postać zamiaru, mają również wpływ na stopień winy. Natomiast na stopień społecznej szkodliwości czynu nie mają wpływu - jak wynika z treści art.115 § 2 kk - okoliczności dotyczące sprawcy niezwiązane z czynem przestępczym. Dyrektywa stopnia społecznej szkodliwości ma sprzyjać wymierzeniu kary sprawiedliwej i powinna nie tylko wyznaczyć górny pułap kary współmiernej do stopnia społecznej szkodliwości konkretnego czynu, ale

i przeciwdziałać wymierzeniu kary zbyt łagodnej w przypadku znacznej społecznej szkodliwości czynu.

Trzecią dyrektywą sądowego wymiaru kary jest dyrektywa prewencji indywidualnej, tj. uwzględnienie celów zapobiegawczych lub wychowawczych, które ma kara osiągnąć w stosunku do sprawcy. Kara wymierzona zgodnie z dyrektywą prewencji indywidualnej powinna osiągnąć cel zapobiegawczy, a zatem zapobiec popełnieniu w przyszłości przestępstwa przez sprawcę.

Ostatnią dyrektywą sądowego wymiaru kary jest prewencja ogólna, tj. „kształtowanie świadomości prawnej społeczeństwa”. Jest to dyrektywa pozytywnej prewencji ogólnej, która nie może być pojmowana wyłącznie jako odstraszenie społeczeństwa, a więc wymierzanie konkretnemu sprawcy surowej kary, nawet ponad stopień winy. Tylko, bowiem kara sprawiedliwa, współmierna do stopnia społecznej szkodliwości konkretnego czynu, a przy tym wymierzona w granicach winy sprawcy, może mieć pozytywny wpływ na społeczeństwo, budzić aprobatę dla wymierzonych kar oraz zaufanie do wymiaru sprawiedliwości - i w ten sposób stwarzać warunki do umacniania, i kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Orzeczone kary mają bowiem za zadanie wzbudzenie w społeczeństwie przekonania o nieuchronności kary za naruszenie dóbr chronionych prawem i nieopłacalności zamachów na te dobra.

Należy również odwołać się do od dawna utrwalonego w judykaturze

i doktrynie poglądu, że zarzut rażącej niewspółmierności kary nie wymaga wskazania nowych, nieznanych sądowi okoliczności, polegać bowiem może na wykazaniu, że okoliczności prawidłowo ustalone mają takie znaczenie i ciężar gatunkowy, których bądź orzeczona kara nie uwzględnia w ogóle, bądź uwzględnia je w stopniu niedostatecznym (patrz: **wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku** z 3 października 2018r. w sprawie II AKa 245/18; wyrok Sądu Najwyższego z 23 października 1974r. w sprawie V KRN 78/74).

Innymi słowy, orzekana kara tylko wówczas osiągnie stawiane przed nią cele, w tym cel w zakresie prewencji ogólnej oraz indywidualnej, gdy zostanie ona ukształtowana zgodnie z tzw. dyrektywą sprawiedliwościową, która nakazuje w ramach sędziowskiego uznania wymierzyć karę proporcjonalną do stopnia winy oraz społecznej szkodliwości czynu. Nie pozwala ona sędziemu na wymierzenie kary poniżej stopnia winy i społecznej szkodliwości czynu. Nie pozwala również na wymierzenie kary powyżej tych kryteriów. Ponadto podkreślenia wymaga to, że celem kary w ramach prewencji ogólnej jest nie tylko odstraszenie potencjalnych sprawców najcięższych przestępstw, ale przede wszystkim uznanie norm prawa karnego przez społeczeństwo, budowanie zaufania do działalności wymiaru sprawiedliwości, które jest wynikiem tego, że obywatele dostrzegają, że w państwie w ostatecznym rozrachunku zwycięża prawo, a sprawca przestępstwa nie uniknie odpowiedzialności oraz kształtowanie świadomości zadośćuczynienia poczuciu sprawiedliwości społecznej,

wynikające z tego, że każdy sprawca jest karany w granicach swojej winy. Stąd też kara nie może być postrzegana, jako jedynie forma odwetu (odpłaty sprawcy za popełniony przez niego czyn), czy też w kategoriach narzędzia mającego odstraszać i w ten sposób powstrzymywać przed popełnieniem czynu zabronionego prawem. Musi uwzględniać sposób działania sprawcy, stopień winy oraz stopień społecznej szkodliwości czynu, jego właściwości i warunki osobiste, sposób życia przed popełnieniem przestępstwa, jak też zachowanie po jego dokonaniu, aby można było uznać ją za sprawiedliwą oraz karę, która spełni stawiane przed nią cele wychowawcze oraz zapobiegawcze (patrz: wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 5 lipca 2019r. w sprawie II AKa 178/19).

W ocenie Sądu Apelacyjnego przesłanki te spełnia kara orzeczona przez Sąd I instancji. Lektura uzasadnienia omawianej apelacji wskazuje na to, że skarżący postulat obniżenia orzeczonej wobec oskarżonego kary opiera na krytycznej ocenie osoby i zachowania pokrzywdzonego w inkryminowanym czasie (str.10 apelacji). Nie może to przynieść oczekiwanego przez skarżącego rezultatu. Sąd Okręgowy bowiem przy wymiarze kary wziął po uwagę wszystkie okoliczności łagodzące i obciążające oraz przydał im należyłą wagę.

Reasumując zatem – Sąd II instancji nie podziela stanowiska skarżącego, że Sąd Okręgowy wymierzył oskarżonemu D. F. karę rażąco niewspółmiernie surową. Mając na względzie, by rozmiar represji karnej był w pełni adekwatny do stopnia społecznej

szkodliwości czynu oskarżonego i winy oraz spełniał swoje cele wychowawcze i zapobiegawcze, a także by uwzględniał wpływ, jaki orzeczona kara powinna wywrzeć w kierunku ugruntowania w społeczeństwie prawidłowych ocen prawnych i stosownego do tych ocen postępowania, jak i potwierdzenie przekonania, że w walce z przestępczością zwycięża praworządność, a sprawca jest sprawiedliwie karany, Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do obniżenia wymierzonej oskarżonemu D. F. kary 25 lat pozbawienia wolności za czyn przypisany mu w zaskarżonym orzeczeniu.

Sąd Apelacyjny orzekający w przedmiotowej sprawie w pełni podziela pogląd, że: „Kara 25 lat pozbawienia wolności jest karą wyjątkową i w jakimś stopniu eliminującą sprawcę na dłuższy czas od społeczeństwa. Winna być ona orzeczona jedynie za najcięższe przestępstwa o ogromnym ładunku społecznej szkodliwości, gdy okoliczności obciążające zdecydowanie przeważają nad łagodzącymi, a stopień winy głęboko zdemoralizowanego sprawcy jest tak wysoki, że kara terminowego pozbawienia wolności nie spełniłaby stawianych przed nią celów indywidualno-i generalno-prewencyjnych” (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 6 kwietnia 2022r. w sprawie II AKa 61/22).

Wymierzenie takiej kary znajduje pełne uzasadnienie w realiach rozpoznawanej sprawy. Okoliczności obciążające tak co do ilości jak i wagi zdecydowanie przeważają nad okolicznościami łagodzącymi. Z ośmiu okoliczności,

jakie – w ocenie skarżącego – winny mieć wpływ na wymiar kary orzeczonej wobec oskarżonego D. F., trzy dotyczą zachowania pokrzywdzonego, które było początkiem inkryminowanych zdarzeń (str.3-4 apelacji). Z całą mocą zatem Sąd Apelacyjny pragnie podkreślić, że „podrywanie” P. B. przez pokrzywdzonego w żadnym stopniu nie usprawiedliwia zachowania oskarżonego, tj. dokonania zabójstwa A. E.. Nawet zdrada tego nie usprawiedliwia, tym bardziej zatem okazywanie jedynie – jak ustalił Sąd Okręgowy (str.3 uzasadnienia wyroku) - zainteresowania A. E. partnerką oskarżonego, P. B.. Żadnego zatem znaczenia dla oceny czy orzeczona wobec oskarżonego D. F. kara spełnia sądowe dyrektywy wymiaru kary nie ma wskazywanie przez skarżącego, że pokrzywdzony znając oskarżonego mógł przewidzieć konsekwencje swojego zachowania wobec P. B. oraz wcześniejsze przemocowe zachowanie pokrzywdzonego wobec własnych rodziców (str.9 apelacji). Zwłaszcza druga ze wskazanych przesłanek jest całkowicie absurdalna. Brak jest bowiem jakiegokolwiek związku między relacjami pokrzywdzonego z własnymi rodzicami, a wymiarem kary orzeczonej wobec oskarżonego D. F.. Za całkowicie chybione Sąd II instancji uznał zatem stanowisko skarżącego (str.10 apelacji), że prowokacyjna postawa pokrzywdzonego (w zakresie „zaczepiania” świadka P. B. – co ustalił Sąd I instancji) stanowi przyczynienie się pokrzywdzonego do popełnienia przestępstwa przez oskarżonego D. F. i winna stanowić przesłankę do obniżenia kary orzeczonej wobec niego. Jak już bowiem wyżej wskazano –

w ocenie Sądu Apelacyjnego - zazdrość nie może usprawiedliwiać zabójstwa potencjalnego (do realizacji bowiem ewentualnych zamiarów pokrzywdzonego wobec P. B. nie doszło) rywala, ani obniżać stopnia społecznej szkodliwości takiego czynu.

Podnoszone przez skarżącego częściowe przyznanie się do zarzuconego czynu (do pobicia) oraz deklarowana skrucha zostały poczytane jako okoliczności łagodzące przy wymiarze kary (str.25-26 uzasadnienia wyroku). Treść przypisanego oskarżonemu D. F. czynu wskazuje również na to, że sąd miał na względzie popełnienie czynu z trybie nagłym.

Nie sposób również jako istotnej okoliczności łagodzącej przy wymiarze kary uznać wskazywanej przez skarżącego stabilnej sytuacji osobistej i zawodowej oskarżonego (str.3 apelacji). Wskazać bowiem należy, że oskarżony w chwili zatrzymania był bezrobotny i utrzymywał się z opieki społecznej i prac dorywczych (oświadczenie oskarżonego – k.78v akt sprawy). Nadto nie sposób pominąć istotnej okoliczności, że oskarżony D. F. był poszukiwany do odbycia kary orzeczonej w innej sprawie, co w naturalny sposób pozbawiłoby go możliwości pracy w warunkach wolnościowych. W tym miejscu wskazać należy na istotną okoliczność obciążającą przy wymiarze kary, której zdaje się nie dostrzegać skarżący, a którą trafnie powołał Sąd Okręgowy (str.24-25 uzasadnienia wyroku), tj. uprzednią wielokrotną karalność oskarżonego. Powyższe w połączeniu z wnioskami opinii sądowo – psychiatryczno – psychologicznej, wydanej po uprzedniej obserwacji

psychiatrycznej, w której stwierdzono u niego lekceważący stosunek do obowiązujących reguł i zasad, skłonność do podejmowania zachowań lekkomyślnych, ryzykownych i nieodpowiedzialnych, niski próg agresji, utrwalone łamanie prawa, niewyciąganie wniosków z własnego postępowania, brak poczucia winy, lęku przed karą, krytycyzmu, wysokie prawdopodobieństwo popełnienia w przyszłości groźnych przestępstw, niekorygowanie antyspołecznych zachowań pomimo doświadczania negatywnych konsekwencji i kar (k.304-305, 529-537, 730-732 akt sprawy) w pełni uzasadniają wymierzenie mu kary 25 lat pozbawienia wolności, która jest wprawdzie karą surową, ale nie w stopniu rażącym jak wymaga tego przepis art.438 pkt 4 kpk.

Wskazać również należy, że postulat obniżenia kary skarżący wiąże ściśle z postulatem zmiany kwalifikacji prawnej czynu (str.5 apelacji), co – jak wyżej wskazano – nie znajduje żadnego uzasadnienia.

Ad. V. Zarzut nie jest zasadny. Sąd Apelacyjny nie podziela bowiem stanowiska skarżącego, że w realiach rozpoznawanej sprawy winno dojść do obniżenia zadośćuczynienia zasądzonego na rzecz rodziców A. E., w szczególności do kwot postulowanych przez skarżącego.

Odnosząc się do pierwszego z podniesionych przez skarżącego argumentów wskazać należy, że jest on całkowicie chybiony. Podkreślenia wymaga, że obecnie (od zmian Kodeksu karnego, które weszły w życie 1 lipca 2015r.) obowiązek naprawienia szkody lub zadośćuczynienia krzywdzie

orzeczony w oparciu o art.46 kk jest środkiem kompensacyjnym, a nie środkiem karnym. Sytuacja finansowa oskarżonego zatem nie ma żadnego znaczenia przy orzekaniu w tym przedmiocie. Jest to stanowisko utrwalone w orzecznictwie (wyroki Sądu Apelacyjnego w Warszawie z: 28 lutego 2023r. w sprawie II AKa 422/22, 22 lutego 2023r. w sprawie II AKa 252/21, 22 lutego 2022r. w sprawie II AKa 287/21). Przy orzekaniu zadośćuczynienia należy kierować się zasadami prawa cywilnego dotyczącymi ustalenia wielkości doznanej krzywdy. W przypadku zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej należy brać pod uwagę dramatyzm doznań osób bliskich, poczucie osamotnienia i odczuwalnej pustki, cierpienia i wstrząs psychiczny, rolę, jaką osoba zmarła odgrywała w rodzinie, stopień, w jakim pozostali członkowie rodziny będą umieli się znaleźć w nowej rzeczywistości (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z: 10 maja 2012r. w sprawie IC CSK 416/11, 3 czerwca 2011r. w sprawie III CSK 279/10; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 4 kwietnia 2013r. w sprawie I ACa 190/13. Zadośćuczynienie ma zatem na celu złagodzenie cierpienia psychicznego wywołanego śmiercią osoby najbliższej.

Również i w zakresie tego zarzutu skarżący odwołuje się do orzeczenia Sądu Najwyższego nieprzystającego do realiów rozpoznawanej sprawy. Przede wszystkim mowa w nim jest o odszkodowaniu, nie zaś zadośćuczynieniu. Nadto – jak wyżej wskazano – nie sposób uznać aby pokrzywdzony swoim zachowaniem doprowadził do skutku w postaci własnej śmierci. Podkreślenia jednak przede wszystkim wymaga,

że Sąd Okręgowy w trybie art.46 § 1 kk zasądził od oskarżonego zadośćuczynienie na rzecz rodziców oskarżonego, którzy żadną miarą (nie kwestionuje tego nawet sam skarżący) nie przyczynili się do powstania skutku, czyli dokonania zabójstwa ich syna przez oskarżonego. Zachowanie pokrzywdzonego skutkujące wyprowadzeniem się z domu rodzinnego nie może skutkować obniżeniem zasądzonego na rzecz jego rodziców zadośćuczynienia. Nie jest bowiem tak jak sugeruje skarżący (str.11 apelacji), że rodzice pokrzywdzonego całkowicie zerwali z nim kontakt. Wprawdzie mieli negatywny stosunek do jego trybu życia i nakazali mu wyprowadzić się z domu ale jednocześnie utrzymywali z nim kontakt. Nabyli działkę ogrodniczą z kamperem, żeby pokrzywdzony miał gdzie mieszkać, wspierali go m. in. przynosząc jedzenie (zeznania A. E. (1) – k.30v-31, 663 i T. E. – k.216v-217, 663 akt sprawy).

Reasumując zatem tę część rozważań wskazać należy, że zasądzenie zadośćuczynienia w kwotach po 50.000 zł. dla każdego z obojga rodziców za krzywdę spowodowaną zabiciem ich syna żadną miarą nie może zostać uznane za wygórowane.

Wnioski

zmiana zaskarżonego wyroku poprzez uznanie oskarżonego winnym tego, że nocą z dnia 3 na 4 września 2021 r. pomiędzy godziną 20.00 a 2.00 w G. w mieszkaniu na ul. (...) w zamiarze nagłym i bezpośrednim spowodowania u pokrzywdzonego ciężkiego uszczerbku na zdrowiu

- # zasadny
- # częściowo zasadny
- # niezasadny
- # zasadny
- # częściowo zasadny

w postaci długotrwałej choroby realnie zagrażającej życiu A. E., uderzał go pięściami w okolice twarzy, kopał i skakał po klatce piersiowej oraz głowie czym spowodował u pokrzywdzonego obrażenia głowy bez złamania kości czaszki, niewielkie krwawienie podtwardówkowe, krwawienie podpajęczynówkowe oraz krwawienie dokomorowe do mózgu, obrzęk mózgu, rozległe złamania żeber po stronie prawej z uszkodzenie opłucnej ściennej i mięszu płuc, odmą opłucnową i cechami niewielkiego krwawienia, podspojówkowy wylew krwi w oku prawym i podśluzówkowe wylewy krwi w obrębie wargi górnej i dolnej i zasinienia na głowie, tułowiu i kończynach, które to obrażenia doprowadziły do zgonu pokrzywdzonego na skutek pourazowego uszkodzenia centralnego układu nerwowego przy współistniejącej ostrej niewydolności oddechowej na podłożu rozległego uszkodzenia rusztowania klatki piersiowej po stronie prawej
tj. przestępstwa z art. 156 § 1 pkt 2 i § 3 KK .

wymierzenie oskarżonemu kary 7 lat pozbawienia wolności odbywanej w systemie terapeutycznym,

oddalenie wniosku o naprawienie szkody przekraczający kwotę 10.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia na rzecz każdego z pokrzywdzonych rodziców,

zasądzenie na rzecz obrońcy kwoty łącznej 2.627,80 zł tytułem pomocy prawnej udzielonej z urzędu oskarżonemu w postępowaniu przygotowawczym oraz przed Sądem I instancji

niezasadny

zasadny

częściowo zasadny

niezasadny

zasadny

częściowo zasadny

niezasadny

zasadny

częściowo zasadny

niezasadny

zasadny

częściowo zasadny

niezasadny

<p>zasądzenie na rzecz obrońcy pomocy prawnej udzielonej z urzędu oskarżonemu w postępowaniu apelacyjnym wg. załączonego na rozprawie apelacyjnej zestawienia kosztów.</p> <p>zwolnienie w całości oskarżonego z kosztów postępowania karnego.</p>		
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosków za zasadne, częściowo zasadne albo niezasadne.</p>		
<p>Ad.1., 2., 3. Niezasadność zarzutów apelacyjnych.</p> <p>Ad.4. Jak w rubryce 3. Ad.1.</p> <p>Ad. 5, 6. Nie są to wnioski apelacyjne, gdyż nie odnoszą się do wyroku Sądu I instancji, nie stanowią konsekwencji podniesionych zarzutów. Są natomiast związane z postępowaniem odwoławczym, tj. ze sprawowaniem obrony przed Sądem II instancji oraz orzeczenia o kosztach postępowania odwoławczego i Sąd Apelacyjny ustosunkuje się do nich w rubryce 5.4. i 6. niniejszego uzasadnienia.</p>		

<p>OKOLICZNOŚCI UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>	<p>PODLEGAJĄCE</p>
<p>1.</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności</p>	
<p>Nie dotyczy</p>	
<p>ROZSTRZYGNIECIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO</p>	

5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Zaskarżony wyrok poza częścią zmienioną.	
Zwiąże o powodach utrzymania w mocy	
Niezasadność zarzutów apelacyjnych, brak przesłanek z art.439 § 1 kpk i art.440 kpk.	
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot i zakres zmiany
Koszty pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu.	
Zwiąże o powodach zmiany	
Jak w rubryce 3.	

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji			
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia			
1.1.	<table border="1"> <tr> <td>Nie dotyczy</td> <td># art. 439 k.p.k.</td> </tr> </table>	Nie dotyczy	# art. 439 k.p.k.
Nie dotyczy	# art. 439 k.p.k.		
Zwiąże o powodach uchylenia			
Nie dotyczy			
2.1.	<table border="1"> <tr> <td>Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości</td> <td># art. 437 § 2 k.p.k.</td> </tr> </table>	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.		
Zwiąże o powodach uchylenia			

Nie dotyczy		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
Nie dotyczy		
4.1.	Nie dotyczy	# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
Nie dotyczy		
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
Nie dotyczy		
5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
III.	Określając wysokość należnej obrońcy opłaty za postępowanie odwoławcze, Sąd Apelacyjny miał na względzie treść postanowienia Sądu Najwyższego z 15 grudnia 2021r. w sprawie VKK 549/20, w którym uznano, że zróżnicowanie wysokości stawek minimalnych za te same czynności podejmowane przez obrońcę z urzędu i obrońcę z wyboru narusza konstytucyjną zasadę równej dla wszystkich ochrony własności i innych praw majątkowych i w konsekwencji	

	<p>narusza art. 64 ust. 2 w zw. z art. 31 ust. 3 i art. 32 ust. 1 zd. drugie Konstytucji RP. W konsekwencji Sąd Apelacyjny dzieląc przywołane stanowisko, na mocy art. 29 ust. 1 Ustawy z 26 maja 1982r. Prawo o adwokaturze w zw. z § 2, § 4 ust.1, § 17 ust. 2 pkt 5 i § 20 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu w zw. z § 11 ust. 5, § 15 ust. 3 pkt. 4 i § 17 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie orzekł o kosztach obrony z urzędu udzielonej oskarżonemu D. F. w postępowaniu odwoławczym.</p>	
Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
IV.	<p>O kosztach sądowych w postępowaniu odwoławczym Sąd Apelacyjny orzekł na mocy art.626 § 1 kpk w zw. z art.624 kpk i zwolnił oskarżonego od obowiązku ich ponoszenia, a jego wydatkami obciążył Skarb Państwa uznając, że w jego aktualnej sytuacji finansowej i w perspektywie odbycia orzeczonej kary pozbawienia wolności obciążanie go nimi stanowiłoby dla niego nadmierną uciążliwość.</p>

PODPISy

1.3. Granice zaskarżenia		
Kolejny numer załącznika	1.	

Podmiot wnoszący apelację	Obrońca oskarżonego		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wina, kara		
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej		

	orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
1.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana